

יום ב', כ"ז בחשוון תשע"ו (09 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **כ"ז בחשוון**, בשנת ה'תש"ח (10 בנובמבר 1947 – מחר, לפי התאריך הלועזי) – **הוקם "שירות האוויר" של ההגנה בפיקודו של יהושע אשל**.

שירות האוויר (ש"א) היה הזרוע האווירית של ההגנה, שהתפתחה בהמשך לחיל האוויר הישראלי.

היחידה הוקמה בשל הבנת מטה ההגנה שיש צורך בכוח אווירי לוחם שיעמוד אך ורק לצורכי ביטחון היישוב. טייסי הש"א באו מיוצאי חילות האוויר של בעלות הברית, ומקרב אנשי הפלמ"ח. המטוסים, בעיקר מטוסים קלים חד מנועיים, היו רובם שייכים לחברת "אווירון".

תפקידם העיקרי היה איסוף מודיעין והובלת אספקה. המטוסים היו, בדרך כלל, חסרי חימוש והטייס הצטייד בתת-מקלע וכמה פצצות קטנות להגנתו. גיחת הקרב הראשונה של שירות האוויר הייתה ב-17 בדצמבר 1947. ביום זה **פנחס בן פורת** קיבל הוראה להטיס רופא לבית אשל (יישוב סמוך לבאר שבע, אחד מ-3 המצפים שהוקמו בנגב בשנת 1943) ובדרך חזרה אסף פצוע ממושב נבטים. כשהגיע למושב, ראה קבוצה של כ-200 ערבים שניסו להשתלט על הקיבוץ. בלי להמתין להוראות, הטייס זינק אל על וריסס את ההמון הערבי מנשקו האישי, תוך כדי הפלת רימונים על ראשיהם. פעולתו גרמה להפסקת ההתקפה הערבית והתוקפים התפזרו לבתיהם.

ערב הפינוי הבריטי מארץ ישראל רכשה הסוכנות היהודית מהבריטים, 21 מטוסים מיושנים (20 מטוסי אוסטר אוטוקרט ומטוס אוקספורד אחד) שהבריטים ניפצו ועקרו מהם ציוד צבאי. המטוסים, בשדה התעופה עאקיר (כיום תל נוף), פורקו והועברו בלילות ה-21 ו-22 בינואר 1948, לשרונה בשל הימצאותה באזור ישוב עברי ומחנה צבאי עברי. במתחם היקב הטמפלרי ובמרתפים שופצו המטוסים, 15 מטוסים הוחזרו לשימוש והיתר שימשו כמקור חלפים.

הבריטים לא ראו בעין יפה תקריות מעין אלו. למרות הלחץ הבריטי, הורכבה טייסת א' שבסיסה היה שדה דב. עם התעצמות הלחימה הורכבה בתחילת מרץ 1948 טייסת חדשה, הפעם בגליל ביבנאל.

למרות הצלחותיו נגד האוכלוסייה הערבית המקומית, שירות האוויר לא השתווה לכוחות האוויר המשותפים של מדינות ערב.

במהלך אפריל 1948 החל השם "חיל האוויר" להחליף בהדרגה את השם "שירות האוויר", מבלי שהוצאה הודעה רשמית על כך. **יום השנה להקמת חיל האוויר** צויין, החל משנת 1948, לפי תאריך הקמתו של שירות האוויר בשלהי 1947.

[\[מקור\]](#)

=====

אשל, לקראת סוף מלחמת העולם הראשונה, התנדב לגדוד העברי. לאחר המלחמה, המשיך להיות פעיל בענייני צבא וביטחון. אשל פיקד על **כוח הנוטרים** שהקימו את גדר הצפון בשנת 1937. במרץ 1945, קיבל עליו אשל את המשימה לאחד ולרכז את נושאי התעופה. הוא הקים גוף אזרחי בשם "המועצה הכללית לתעופה" שהיה מסווה לפעילות צבאית.

ב-10 בנובמבר 1947 הוקם "שירות האוויר" של ההגנה, ואשל היה למפקדו. בתפקיד זה, הוא שימש עד אפריל 1948. בין היתר, היה אשל הוגה רעיון הקמת בית ספר לצניחה, וב-31 במרץ 1948, הסב מגדל מים בפרדס חנה למתקן ללימודי צניחה, אם כי הדבר נותר בגדר תוכנית בלבד ולא יצא אל הפועל.

"כְּאֶשֶׁר שָׁמַעְנוּ בְּכֹן רְאִינוּ--בְּעִיר-ה' צָב-אוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹקִים יְכוֹנֶנָּה עַד-עוֹלָם סֶלָה."

מתוך פרק התהלים [תהלים מ"ח 9] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום טוב ונעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לפדיון נפשם של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה לכל חולי ישראל